І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 56. ЦЕНТІВ 10 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 23-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1957 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 56. VOL. LXIV.

АЙЗЕНГАВЕР ВИКЛИКАВ НА БЕРМУДИ СВОЇХ ГОЛОВНИХ ДОРАДНИКІВ

КОНФЕРЕНЦІЯ НА БЕРМУДАХ ПРОХОДИТЬ В АТМОСФЕРІ ЩИРОСТИ І ДРУЖБИ МІЖ ЗДА І ВЕЛИКОЮ БРИТАНІЄЮ

Такерс Тавн. — Під час першої сесії чотириденної американсько-бритійської конференції, що почалася в четвер 21-го березня в столиці Бермудів, президент Айзенгавер склав заяву, у якій підкреслив „задовільний ступінь однозгідности" в поглядах представників ЗДА і Великої Британії на середньо-східні проблеми. Після Айзенгавера виступив бритійський прем'єр МекМіллен, який з'ясував цілі і відкрито становище Вел. Британії в справах Середнього Сходу, як теж важливість і значення Великої Британії для З'єдинених Держав Америки в Атлантійському Союзі. Мекміллен підкреслив, що Велика Британія буде керуватися в майбутньому у своєму до ставленні Атлантійського Пакту політичним реалізмом, а не почуваннями. Наради, що відбулися в цьому першому дні конференції, торкалися середньо-східних проблем — таких, як справа Суезького Каналу, затоки Акаби та району Гази і проходили вони в атмосфері єдности і дружби. Головним питанням було узгіднення спільної акції на той випадок, якщо генеральному секретареві ОН Даґові Гаммершилдові не пощастить добитися порозуміння із єгипетським президентом Нассером. Бажаючи надати конференції ширшого значення і ваги, президент Айзенгавер викликав з Вашингтону на Бермуди своїх найважливіших дорадників у справах атомової оборони та мілітарної і закордонної політики, між ними заступника секретаря оборони Р. Г. Робертсона, юн., голову Комісії Атомової Енергії Л. Л. Стравса, секретаря летунства Д. А. Кворлса та державного підсекретаря для політичних справ Р. Мирфі. П'ятнична сесія конференції почалася нарадами міністрів закордонних справ, присвяченими справам європейської політики, зокрема сучасній ситуації у Польщі, можливостям нових революційних подій на Мадярщині та ситуації в Німеччині. Після того вони перейшли до справ НАТО і в цій частині нарад приєдналися до них президент Айзенгавер та прем'єр Мекміллен. Одною з головних проблем обговорюваних на конференції, є справа побудови нових нафтопроводів на Середньому Сході і унезалежнення постачання нафти від Суезького Каналу. Деякі з нових нафтопроводів мали б іти через Туреччину.

ЗУСТРІЧ АЙЗЕНГАВЕРА З РЕПРЕЗЕНТАНТАМИ БЕРМУДІВ

В одній із перерв між нарадами, президент Айзенгавер відбув зустріч з представниками бермудської адміністрації.

З НАРАД ЧЕТВЕРТОЇ СЕСІЇ УНРАДИ

Мюнхен, Німеччина. — Другий день нарад 4-ої сесії УНРади почався в неділю 17-го березня, вже о 9-ій годині ранку. Наради започатковано запитами, що відносилися до попереднього звіту членів Виконавчого Органу за трирічну працю між 3-ою і 4-ою сесіями. На дуже численні запити відповідав виконуючий обов'язки голови ВО, інж. Довгаль, а частинно і і проф. Гловінський, тимчасово виконуючий обов'язки голови Української Національної Ради. Був запит проф. Феденка про повіздку інж. Бойдуника по ЗДА і Канаді минулого року. Проф. Феденко (УСП-Лондон) уважає, що інж. Бойдуник, як тодішній голова УНР, не мав права в той спосіб критикувати працю Державного Центру. На це відповів проф. Гловінський, що інж. Бойдуник, при свойому побуті в ЗДА і Канаді, вже не був головою УНР, бо він ще перед виїздом до цих країн від цієї функції відмовився. Професор Феденко, очевидно, про це не знав, бо він далеко від осідку УНР і не в курсі справ.

Інший запит був, чи статут Ліги Визволення Неросійських Народів СССР (Паризький Бльок) в який входить і УНР, вже ратифікований Американським Комітетом для Визволення. Тобто, чи АКВБ прийняв до відома і чи згодився на співпрацю з Паризьким Бльоком на основі статутів, які передбачають повну самостійність всіх народів СССР. Відповідь: Статут ще не ратифікований але УНР, зглядно ВО УНР зацікавлений в прямій співпраці з Американським Комітетом і має враження, що АКВВ на таку співпрацю згоджується і не наполягає на жадній співпраці з росіянами, як це було ще кілька років тому.

Дуже цікавим був запит, яка фракція (партія) УНР дає найбільші пожерви на Визвольний Фонд України, що його провадить ВО УНР. Відповідь: Тяжко сказати, бо Виконному Органові звичайно невідома політична приналежність жертводавців. Але відомим фактом є, було далі сказано, що переважно найбільше грошей надходить якраз від безпартійних, які систематично дають певні суми грошей для цієї цілі. Дають ці гроші українці із ЗДА, Канади, Австралії, Південної Америки. Менше із Европи через матеріяльну неспроможність українців на континентальній Европі. Від державного контролера, судді Іножарського, кореспондент „Свободи" довідався, що в останніх роках пожертви для цілей Державного Центру зросли приблизно на 18-20 відсотків, якщо не брати до уваги субсидії Українського Конґресового Комітету Америки, які припинено в 1954 році. Отже, жертвенність українського громадянства на цілі УНР не підупала, а радше зросла, хоча всіх цих пожертв абсолютно не вистачає для успішного ведення української визвольної політики.

Пізніше зачалися дискусії на різні теми, які часом відходили від теми завдань Сесії. Це і зрозуміло, тому, що події в Польщі, а передовсім з Угорщині наводили всіх членів-послів УНР на найрізноpодніші думки. Представник фракції Української Соціялістичної Партії намагався довести, що події в Польщі і Угорщині показують, що народи за залізною заслоною стремлять до соціял - демократичної системи. Інші енерґійно заперечували таке твердження, як нічим не обґрунтоване. Іван Багряний (голова франкції Української Революційно Демократичної

(Закінчення на стор. 3-ій)

ҐАММЕРШИЛД ПЕРЕГОВОРЮЄ З НАССЕРОМ СПРАВУ СУЕЗУ

Каїро. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд розпочав в четвер 21 березня переговори з єгипетським президентом-диктатором Гамалем Абдель Нассером в палаці цього останнього в Каїро. Покищо не видано ніякого офіційного повідомлення, але за газетними інформаціями — Гаммершилд натискає на єгипетського президента в двох точках: що міжнародна поліція має за завдання ґарантувати спокій на єгипетсько-ізраїльському кордоні за перемир'ям з 1949 року та що треба перевести в діло найважнішу з „шости точок", прийнятих осінню минулого року Заходом і Єгиптом на терені Об'єднаних Націй щодо Суезького каналу, а саме ту, яка каже про відділення Суезького каналу від політичних проблем. Гаммершилд буцімто мав заявити ізраїльському міністрові закордонних справ, Ґолді Маєр, що він має відомості, що Єгипет не робитиме перешкод ізраїльським кораблям в їх плавбі по затоці Акаби і через Тіранську протоку до Червоного моря. Зате він не обіцяв заторкнути в переговорах з Нассером справу плавби ізраїльських кораблів по Суезькому каналі, бо, мовляв, він не задумує говорити тепер про ніяку окрему справу, яка входить в цілий комплекс проблеми Суезького каналу. За відомостями з закордонних дипломатичних представництв в Каїро, дотеперішні наради між Гаммершилдом і Нассером дають добру надію на компроміс у справі оплат за переїзд каналом. Цей компроміс мав би охоплювати контролю „дорадчим комітетом" з-поміж користувачів Суезького каналу над частиною вплачуваних оплат, призначеною для направи і поширювання каналу. Що стосується оспорюваної смуги Ґази, яка в останніх тижнях стала центром міжнародної уваги, то Гаммершилд буцімто поділяє становище Ізраїлю, що єгипетське військо не повинно вертатися до тієї смуги. Зате Ізраїль схильний помиритися з доконаним фактом — привернення в смузі Ґази єгипетської цивільної адміністрації, якщо він матиме ґарантію, що Єгипет не організуватиме там нових саботажних загонів проти Ізраїлю. Ґолда Маєр вернулася вже з Ню Йорку до Тель Авіву. В наступному тижні, після переговорів з Нассером, Гаммершилд поїде до Ізраїлю. В своїй останній подорожі через Париж Ґолда Маєр буцімто дістала від французького уряду приречення, що на випадок нової ізраїльсько-єгипетської війни, Франція постачатиме Ізраїлеві літаки й усяку іншу важку зброю. Головна ціль Гаммерлишдових зусиль — пишуть пресові коментатори — є саме не допустити до нового воєнного зудару на Середньому Сході, а першим кроком для цього було б довести до того, щоб Єгипет погодився на ствердження, що між обома державами нема воєнного стану. Тоді відпала би теж правна підстава для бльокування єгипетських кораблів на Суезі.

Палата Репрезентантів зменшила бюджет для внутрішніх аґенцій на 537,993.300 долярів

Вашингтон. — Палата Репрезентантів 21-го березня зменшила бюджет для 18-ох внутрішніх агенцій на суму 537,993,300 долярів. Уряд жадав на видатки для цих агенцій суми 5,923,195,000 долярів, а Палата зменшила її до 5,385,201,700 долярів. Перше зменшення урядом запропонованої суми сталося в Комісії Видатків в Палаті Репрезентантів, яка зменшила той бюджет на 516,993,000 долярів. Після того деякі конгресмени вважали, що це є завелике зменшення бюджету для урядових агенцій, але більшість Палати в своєму голосуванні, під впливом численних листів, які надходять від виборців, що домагаються редукції бюджету, зменшила ту частину федерального бюджету на дальших 21,000,000 долярів. Тепер той законопроєкт вислано до Сенату. Демократичний сенатор Олін Д. Джанстон, який очолює Сенатську Комісію Цивільної Служби, заявив, що поставить внесок на те, щоб зменшити на 300,000 осіб число цивільних федеральних урядовців і тим способом заощадити в державному бюджеті суму одного більйона долярів. Та багато членів Конґресу не вірить в те, щоб можна було ухвалити таке велике зменшення числа урядових працівників.

Сенатори гостро критикують Соммерфілда за проєкт збільшити поштові оплати

Вашингтон. — В повному Сенаті кілька демократичних сенаторів гостро критикували генерального поштмайстра Артура Е. Сомерфілда за те, що хоче збільшити поштові оплати та зменшити, або зовсім зліквідувати дефіцит поштового департаменту, який цього року має виносити коло 650,000,000 долярів. Соммерфілд хотів би зробити свій департамент самовистачальним, щоб до нього не доплачувати з поодиноких впливів з інших бюджетових ділянок. Але сенатор Олін Д. Джанстон заявив, що пошта це публічна установа, і тому можна до неї доплачувати і не треба її робити прибутковою аґенцією. Голова Поштової Комісії сенатор Джанстон домагається довгоплянової фінансової політики в поштовому департаменті. Соммерфілд погоджується на те, але одночасно хоче збільшити поштові оплати, щоб зменшити дефіцит цього департаменту.

Промислові Корпорації приготовляються до оборони на випадок атомової атаки

Вашингтон. — Директор відділу промислової оборони при департаменті торгівлі Вільям Е. Гейнес заявив в інтерв'ю, що вже тепер численні компанії приготовляються до того випадку, коли б на цю країну ворог повів атомову офензиву. Промислові та торговельні підприємства виготовляють пляни, щоб управи їх корпорацій могли безперервно діяти навіть тоді, коли б від ворожої атаки згинуло поважніше число членів проводу тих корпорацій. І так телеграфічна компанія „Вестерн Юніон" на цьогорічних загальних зборах, які відбудуться 10-го квітня ц. р., має змінити свій статут, щоб можна було вибрати нових директорів при меншій кількості присутніх, ніж домагається теперішній статут. В новому статуті буде визначена черговість урядовців, які мали б займати ті вищі становища, які будуть вільні після жертв по атомовій атаці. Те саме роблять інші корпорації, щоб забезпечити свою діяльність після ворожого нальоту на цю країну.

Нова велика катастрофа над Тихим Океаном

Токіо. — Американські військові власті подали до відома, що великий військовий транспортний літак, який в минулий вівторок відлетів з Каліфорнії на Гаваї, а відтіль до Японії, не прибув в означеному терміні. Останній контакт з літаком мало Токіо в год. 10.39 нашого часу в минулий четвер, а літак знаходився тоді за 200 миль від місця свого призначення — Токіо. Віддаль між Гавайськими островами і Японією є 3,500 миль. Літак мав прибути до Токіо в четвер в полудне. Коло 3.40 попол. йому мусів вичерпатись запас бензини. Лякаються, що літак впав в океан. На літаку було 57 подорожніх і 10 осіб залоги. Це був один із найбільших транспортних літаків, типу С-27. Американське і японське летунство та кількадесят кораблів змобілізовано негайно для розшуків. У зв'язку з цим останнім нещастям звертають увагу, що за останній місяць було вже шість поважних летунських катастроф над далеко-східніми водами.

Війська держав НАТО дістануть вишкіл в атомовій зброї

Бонн. — Генерал Лоріс Норстед, головний командант збройних сил НАТО, заявив на пресовій конференції в столиці Західньої Німеччині, що ті „мінімальні" збройні сили, що ними розпоряджає тепер НАТО, мусять бути вивіновані всіми родами атомової зброї, щоб зуміти протиставитись несподіваній агресії. Ген Норстед ствердив, що вивінування військ членів НАТО атомовою зброєю та вишколення тих військ в користуванні такою зброєю не стоятиме в суперечності з американським законом, який забороняє давати атомову зброю будь-кому поза кордонами Америки. Проте генерал Норстед відмовився відповісти, чи на терені Німеччини, або якоїсь іншої европейнької країни знаходяться американські склади з атомовими бомбами й атомовою гарматньою амуніцією. Він потвердив, що коли держави, члени НАТО, звернуться до ЗДА з формальною і офіційною просьбою щодо постачання їм атомової зброї, то він буде таку просьбу підтримувати. Водночас він висловив свій жаль з приводу запляноваyої редукції англійського війська, стаціонованого на території Західньої Німеччини. Ген. Норстед уладив пресову конференцію у зв'язку з своєю першою офіційною візитою в Західній Німеччині. Перед тією конференцією він мав довгу нараду у канцлера Аденауера. Напередодні його приїзду західньо-німецький уряд затвердив призначення генерала Адольфа Гойзінгера на становище „генерального інспектора військ", та двох інших генералів — командантами двох перших корпусів нової німецької армії.

Палата Репрезентантів за прийняття Еспанії до НАТО

Вашингтон. — Палата Репрезентантів 20 березня ухвалила резолюцію, в якій домагається, щоб державний департамент продовжував свої заходи в тому напрямі, щоб Еспанія стала членом Північно Атлантійського Оборонного Порозуміння (НАТО). Ця резолюція, яка йде ще на ухвалення до Сенату, згідна з опінією державного департаменту. Демократичний голова Комісії Закордонних Справ в Палаті Репрезентантів конґресмен Томас С. Ґордон заявив, що „здоровий розум вимагає того", щоб Еспанія була правним і рівнорядним членом НАТО.

Губернатор Найт заперечує, що він діставав гроші від Спілки Шоферів

Сан Франціско, Кал. — Республіканський губернатор Каліфорнії Ґудвін Дж. Найт заявив, що він не має „жадних записок" про те, шоб Спілка Шоферів давала свої фонди на його виборчу кампанію, як це твердив містоголова цієї спілки Ф. В. Брустер в Сенатській Слідчій Комісії. „Ми не маємо жадних записок про фінансові пожертви Спілки Шоферів на мою будь-яку виборчу кампанію", — заявив губернатор Найт через свого секретаря Нютона Стірнса. Але численні члени Конґресу щиро призналися до того, що діставали грошові допомоги на виборчу кампанію. Губернатор Найт заперечив також, що він мав будь-який вплив на найменування Чарлза Тейта на директора транспорту в Сан Фрнціско, бо цю номінацію вирішувала Рада Портових Комісарів в Сан Франціско.

Айзенгаверів дорадник передбачає затримку в продукції

Ітака. — Голова Президентового Крайового Рільничого Дорадчого Комітету проф. Вільям Л. Маєрс передбачає, що при кінці цього року, або на початку 1958-го року можлива є затримка в продукції. Та він потішається тим, що це не буде дійсна депресія, тільки настане „лагідне" зменшення продукції. Проф. Маєрс стверджує, що ціни є досить стабільні, фармерські прибутки почали збільшуватися, але в нас „існує найслабше місце в економії — це наша заборгованість". Від 1950 до 1957 року заборгованість в ЗДА (публична і приватна) зросла з 491 більйона до 693 більйонів, це значить вона збільшилася на 40 відсотків. Найбільше збільшилася приватна заборгованість, бо з 252 більйонів до 425 більйонів — це значить на 70 відсотків. Професор Маєрс твердить, що при допомозі боргів збільшується тепер продукція, і зростає добробут, але це не може продовжуватися довший час, бо вже тепер запотребування на позички перевищає ощадності. Тому проф. Маєрс рекомендує припинити зріст економіки коштом збільшування приватної заборгованости, бо це може причинитися до затримки в продукції.

Де Валера став прем'єром Ірляндії

Дублін. — Парлямент Ірляндської Республіки призначив в середу 20 ц. м. Імона де Валеру новим прем'єром. 78 голосів було „за" і 53 „проти". Після проголошення висліду голосування публіка на ґалерії уладила овацію для 74-літнього національного героя, яким для ірляндців є де Валера. „Проти" голосували члени партії останнього прем'єра Джана Костелльо, соціялісти (лейбуристи), фармери і 1 „незалежний". Колишній прем'єр Костелльо мотивував своє опозиційне становище до кандидатури де Валери не його особою, а тільки відсутністю переконливої господарської програми партії де Валери. Після вибору нового прем'єра ірляндський парлямент відклав засідання на один тиждень, після чого почнуться дебати над важким господарським положенням країни. В новому ірляндському уряді під головуванням де Валери є тільки два нові міністри — пошти й оборони. Решта 9 міністрів — ті самі, що були раніше.

50 членів Конґресу проти збільшування мита від швайцарських годинників

Вашингтон. — 50 членів Конґресу, в тому 4 сенатори і 46 конґресменів, вислали листа до президента Айзенгавера, щоб уряд не збільшував мита від швайцарських годинників, як це пропонує зробити окрема комісія при департаменті скарбу, до якої належать представники різних урядових аґенцій. До тих 50-ох членів Конґресу належать 3 демократичні сенатори і один республіканський, а також 44 демократичні конґресмени, і два республіканські. На чолі цієї групи членів Конґресу стоїть демократичний конґресмен із Ню Йорку Еманоел Селлер. Тепер Комісія Тариф вивчає пляни, на які товари треба б підвищити мито, бо Уряд Оборонної Мобілізації домагається, щоб збільшити мито на імпортовані швайцарські годинники, щоб тим способом підтримати домашній годинникарський промисл, працівники якого були б потрібні для оборонної продукції на випадок війни.

Швеція таврує диктатуру СССР в Середній Европі

Штокгольм. — Шведський уряд в офіційних заявах своїх відповідальних керівників натаврував совєтську політику, ведену у відношенні до всіх поярмлених середньо-европейських держав. Прем'єр Таґе Ерляндер — до речі, соціяліст, який в минулому році відвідував Москву — заявив при відчинюванні закордонно-політичної дебати в шведському парляменті, що Совєтський Союз зробив минулої осени „трагічну помилку", не дозволивши Мадярщині „приєднатись до міжнародної родини невтральних країн". Він висловився теж за право Польщі до більшої незалежности від Москви. Однаково шведський прем'єр, як і міністер закордонних справ Остен Унден висловили в нижчій і вищій палатах парляменту „прикре здивування" з приводу постійної шпигунської діяльности Москви на терені Швеції. В парляментарній дебаті говорено про конечність тіснішої співпраці невтральної Швеції, яка не належить до НАТО, з заходом. Більшість висловлювалась теж за Ізраїль в теперішньому середньо-східньому конфлікті і проти президента Нассера.

В АМЕРИЦІ

● **Уряд Іміґрації** і Натуралізації рішив депортувати до Польщі новоприбулу іміґрантку Нелю Боґарт, яка в Ню Йорку зорганізувала проституцію. Зробити це можна буде аж тоді, коли польський або якийсь інший уряд погодяться її прийняти. Неля Боґарт прибула до ЗДА в 1951-му році, а виїхала з Польщі в 1946 році.

● **У місті Сомерс, Н. П.**, п'ятирічний слон „складе вінок" перед статуєю „Старого Бета", першого циркового слона в ЗДА, який 150 років тому вперше виступав у цирку в тому місті. Під час цієї паради відбудеться також циркова вистава.

● **12-річна Єллен Кріґер** з 87 вулиці в Ню Йорку тішиться, що голубка, яка зробила собі гніздо в скринці за вікном її мешкання, в день її народин знесла яєчко. Минулого року ця сама голубка „подарувала" малій Єллен перше яєчко.

● **Кілька днів тому** два нюйорські щоденники збільшили ціну за примірник з 5-х центів до 10-х, а від 1-го квітня ц. р. журнали „Ніюзвік" і „Тайм" збілшують ціну з 20-ох центів до 25-ох. Одночасно кілька інших періодиків також збільшили ціни: „Тру" з 25-ох до 35-ох центів, „Мовшен Пікчер" з 15-ох до 20-ти центів.

● **Конґресмени** з стейту Тексас подарували своєму землякові спікерові Палати Семові Рейбирнові позолочену срібну попельничку з нагоди 50-річчя його політичної діяльности. 50 років тому Рейбирн став членом тексаської леґіслятури, і відтого часу безперервно займається політикою.

У СВІТІ

● **Західньо-німецький уряд** видав дозвіл на ввіз до Німеччини із закордону великої кількости ужиткових предметів — одягу, шкіряних виробів, синтетичної фібри, синтетичних тексилів і ін. Уряд задумує примусити цим імпортом західньо-німецьких фабрикантів обнизити ціни на ці предмети, продуковані в самій Німеччині, і таким способом протидіяти дорожнечі, яка спонукує робітників домагатися підвищення платень. Підвищення цін і платень викликає інфляцію, небезпечну для економіки країни.

● **Шведське міністерство** справедливости розіслало всім іншим міністерствам, політичним партіям і різним суспільним організаціям законопроєкт, що касує назву „панна" і поширює назву „пані" на всіх жінок, заміжніх і незаміжніх. Головна причина того законопроєкту, що його домагалися жіночі організації, велика кількість нешлюбних дітей. В мотивації законопроєкту звернено увагу на те, що чоловіків називається „паном" без уваги на те, чи вони одружені, чи неодружені.

● **Д-р Пей Венґ-чунґ**, китайський природник-антрополог відтворив щелепу з 15 зубами первісної мавпи, яка жила пів мільйона років тому і яку названо ґіґантопітекус. У часописах появилась світлина цієї щелепи. На слід ґіґантопітекуса зпали у 20-х рр. цього сторіччя, відкривши в деяких аптеках велетенські зуби, переховувані там, як реліквії і символи старо-китайського лікарського знання.

● **У Сирії**, де є вже багато лікарок, вчительок, медсестер, робітниць у соціяльній і інших фахових ділянках праці, щойно тепер мають признати жінкам повні політичні права. Найбільшим правом, що його мали в Сирії жінки до цього часу, було активне право голосування для жінок, які закінчили бодай народну школу. Притоку до фемiністичного наступу дала остання політична криза, коли — після наїзду Ізраїлю на Єгипет — сирійський уряд проголосив набір жінок до добровільних військово-поліційних частин.

● **В Еспанії** будова нових американських летунських баз коштуватиме 40 мільйонів долярів. З цієї суми витрачено вже 15 мільйонів. Усіх американських летовищ в Еспанії — поширених давніх і нових — буде п'ять, крім трьох морських баз. Еспанія, крім воєнно-оборонної користи, має з летунських баз ще й ту користь, що десятки тисяч еспанських робітників затрудняються при їх будові, а фабрики цементу та інших будівельних матеріялів дістають від американців великі замовлення.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗБОРИ ДИРЕКЦІЙНОЇ РАДИ ЗУАДК

Сьогодні, 23-го березня, відбуваються у Філадельфії звичайні річні збори Дирекційної Ради Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, нашої центральної харитативної організації і репрезентації. Збори попередила перевірка всього діловодства, переведена Контрольною Комісією ЗУАДКомітету в п'ятницю, 22-го березня.

Із загальних спостережень про відношення до ЗУАДКомітету нашого громадського загалу можна б виснути, що ця організація втратила ту гостру актуальність, яку вона мала десять і ще навіть п'ять років тому. Сьогодні про ЗУАДК вже не пишеться і не говориться стільки, як раніше, не відбуваються віча і збори, часто забувається про ЗУАДК, його потреби й цілі навіть при таких нагодах, при яких „вгинаються столи" і при яких, бувало, ЗУАДК чи його кожночасні відповідники були на почесному місці.

Причини теперішнього стану можна легко вияснити, але їх в жадному разі не можна виправдати. Справа в тому, що ЗУАДК своїм характером та своєю працею належить до таких організацій, про які повинні думати і дбати в першу чергу ті, що самі їх не потребують. Само собою розуміється, що ЗУАДКомітетом заінтересовані ті, що потребують і очікують від нього допомоги та опіки. Але те, чим вони заінтересовані, це потреби ЗУАДК'у, що їх повинні задовільняти ми, себто всі ті в щасливому положенні, що самі допомоги не потребують, натомість можуть таку допомогу дати.

Не від сьогодні відомо, що бажання допомогти і активна допомога є одною з найсвітліших традицій цієї країни, одною з найшляхетніших прикмет характеру її населення. Пригадаймо тільки, що у веденій „Н. Й. Таймсом" цьогорічній акції допомоги одній сотні „найбільше потребуючих", з нагоди минулого Різдва, зібрано пів мільйона долярів, і в проголошенних пожертв були переважно аноніми, що жертвували по дві, п'ять і більше тисяч долярів. Це була акція для тих ста „найбільше потребуючих" у цій країні, власне в Ню Йорку та його околиці, положення яких напевно не можна навіть порівнювати з положенням тих тисяч потребуючих, що є на сумлінні ЗУАДКомітету. Тим часом, усі наші пожертви на цілі ЗУАДК впродовж не тільки Різдва, але цілого року, становлять, здається, приблизно 30 тисяч долярів. Це все: і пожертви, і членські вкладки. І це на все: на допомогу, на переселення, на адміністрацію.

Чи можна все це порівнювати вже не тільки з загальноамериканськими акціями, але й з харитативними акціями інших національних груп, що мають мільйонові бюджети? Наприклад, одна тільки польська радіопрограма в Ню Йорку зібрала на харитативні цілі впродовж кількох тижнів 15 тисяч долярів і кожного дня проголошує 500-700 долярів нових пожертв. Як же виглядає в такому світлі наша, українська жертвенність?!

Натомість, ми всіх перевищуємо кількістю та якістю наших слів. Є між нами багато таких, що зуміли б про ЗУАДК говорити не годинами, а днями, сухої нитки на ньому не залишаючи. Це не є зле, люди повинні говорити і повинні критикувати, бо критика — це право і привілей демократії, одна з головних передумов прогресу. Проте, ця критика мала б свій глузд і свою вартість, коли б її рівночасно супроводила наша максимальна жертвенність. Чого можна вимагати від такої інституції, як ЗУАДК, з її апаратом, її міжнародними зв'язками і зобов'язаннями, якщо ми ставимо їй до розпорядження заледве 30 тисяч долярів річно? Якщо цей стан зіставити з роботою ЗУАДК та її вартістю для української спільноти і української справи, тоді навряд чи цю працю і її результати, навіть при всіх її недомаганнях, можна інакше окреслити, як тільки „чудом". Чудом бо — при нашій інертності та розпорошености, при нашому збайдужінні до харитативних проблем — можна вважати і саме існування ЗУАДКомітету.

Тим часом, завдання і вартість ЗУАДКомітету не тільки сьогодні, але головно для майбутніх можливостей, безмежні і їх не можна перецінити. Все це повинні мати на увазі члени Дирекції на своїх теперішніх нарадах. Їхнє завдання — дбайливо і речево перевірити стан і працю ЗУАДКомітету, перевірити їх під кожним оглядом, в усіх аспектах, і винести відповідні рішення. ЗУАДКомітет — це інституція першої ваги, за неї вони несуть спільну відповідальність перед суспільністю, яка їх цією відповідальністю наділила, і, сміливо можна сказати, — перед історією нашої спільноти, в якій ЗУАДК не одну світлу сторінку вже записав і ще може й повинен записати.

НОВА КРИЗА ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Об'єднані Нації переживали вже не одну кризу від часу свого заснування в 1945 році. Кожне совєтське „вето" в Раді Безпеки компромітувало Об'єднані Нації, бо демонструвало неспроможність цієї установи розв'язати позитивно будь-яку важливішу проблему. Виступ в обороні Південної Кореї, уповноважена для З'єднаних Держав перейняти на себе воєнні операції в імені Об'єднаних Націй і засуд комуністичного Китаю, як агресора, були можливі тільки через випадок, внаслідок відсутности „ображених" Совєтів в Об'єднаних Націях. Минулої осени Об'єднані Нації опинилися в небезпечній ситуації, коли Ізраїль, а за ним Англія і Франція виступили збройно проти Єгипту. Престиж, а може й існування Об'єднаних Націй врятували З'єднані Держави, які заявились проти цієї англо-французько-ізраїльської акції і таким чином уможливили створення суцільного фронту, до якого належали й Совєти з своїми сателітами. Нову критичну для ОН ситуацію, коли Ізраїль відмовився послухати Об'єднані Нації, врятувала знову Америка, натиснувши на Ізраїль поза тереном ОН і переконавши його послухати ОН та евакувати єгипетську територію. Тепер настала нова криза для Об'єднаних Націй, небезпечніша за попередні і невне складніша, аніж була в листопаді минулого року, хоч може не така назовні яскрава.

Річ у тому, що цим разом однаково виразно, як і під час масакри, переведеної Москвою на Мадярщині, виявилось на яву безсилля Об'єднаних Націй. Створена в листопадових днях міжнародна поліція ОН виявилась цілком залежною від волі Єгипту, чи захоче він терпіти її на своїй території. Коли генерал Бирнс, командант міжнародної поліції, діючи по лінії тих самих міркувань, що їх мав американський державний департамент, себто сподіваючись, що Єгипет скромно не торпедуватиме злагоди, здобутої Америкою, — коли Бирнс увів в смугу Газі міжнародну поліцію і встановив там початковий апарат цивільної адміністрації, єгипетський президент Нассер здезавував його і примусив відступити на всій лінії. Замість цивільної адміністрації Об'єднаних Націй прийшла єгипетська адміністрація під кермою єгипетського генерала. Рахуючи на те, що ані Об'єднані Нації, ані З'єднані Держави не будуть воювати за дійсне, а не теоретичне право Ізраїлю користуватись Тіранською протокою і Суеським каналом, президент Нассер заявив, що він блокуватиме ізраїльські кораблі, які спробують плисти по тих водах. Невеличкий відділ фінів, розташований над затокою Акаби в тому стратегічному пункті, з якого раніше єгиптяни обстрілювали з гармат ізраїльські кораблі, в кожній хвилині може зникнути, прогнаний одним протестом Єгипту. Тільки після довгих торгів він погодився на підсилення міжнародної поліції новим невеличким з'єднанням канадійців, а Югославія проголосила офіційно, що коли тільки Нассер вважатиме зайвим перебування міжнародної поліції на єгипетській території, вона відкличе свої з'єднання. За її прикладом напевно підуть Індія й Індонезія.

У вислід цієї ситуації обидві сторони, і Єгипет і Ізраїль, погрожують відновленням воєнних дій. Західні держави потішають себе тим, що Єгипет потребуватиме „бодай місяців", як висловився один західній фахівець військових справ, щоб відбудувати понищені Ізраїлем на Синайському півострові військові споруди, а Ізраїль покищо не всилі рушитися, бо на своєму кордоні від сторони Єгипту має відділи міжнародної поліції. Але цей стан тимчасовий і війна стане знову актуальною, як тільки Єгипет зміцніє завдяки щораз новим транспортам зброї та амуніції з Совєтів, або якщо міжнародна поліція відійде геть з Середнього Сходу. Тим часом єгипетський президент болюче вдарив по моральному престижі Об'єднаних Націй і З'єднаних Держав, себто тих двох потуг, які врятували Єгипет від повного військового і політично-господарського розгрому.

Коли, однак, З'єднані Держави напевно — без найменшого сумніву! — знайдуть спосіб, щоб їх престиж не терпів внаслідок арогантських жестів того чи іншого диктатора з широкому світі, схованого за протекцією Москви, то ситуація Об'єднаних Націй куди гірша. Мститься на них м'якість і стовідсоткова легалістична коректність, стосована супроти ССР генеральним секретарем ОН, як виконним органом Генеральної Асамблеї. Англійська та французька преса в своїх статтях і карикатурах, як також дописи американських кореспондентів із Лондону й Парижу виразно говорять про зріст критицизму в англійсько-французьких колах супроти Дага Гаммершільда. Йому закидають — конкретно, що він відсунув усі західні великодержави, включно з Америкою, від участи в міжнародній поліційній акції, перевівши свою концепцію, згідно з якою складати її повинні тільки „дійсно нейтральні" країни. Йому закидають, що він прийняв вимогу Нассера, що компетенцією міжнародної поліції є перебрати короткотерміново територію, евакуовану англійцями, французами й ізраїльтянами, передати її Єгиптові і дбати, щоб на демаркаційній лінії був спокій, без найменшого втручання в політику. Закидається Гаммершільдові, що він взагалі узалежнив перебування міжнародної поліції на Середньому Сході від волі Нассера. Закидається йому всю таку політику, яка орудує виключно таємною дипломатією, як засобом зацитькування, замазування, відсовування та заліплювання щілин сухими формалістичними звідомленнями і „рекомендаціями", що їх важко розчовпати навіть досвідченим дипломатам.

І тому — читали ми в одній кореспонденції з Лондону — англійський прем'єр Мекміллен та його міністер закордонних справ Селвайн Ллойд намагатимуться на конференції в Бермудах захитати вірою президента Айзенгавера і державного секретаря Доллеса в Об'єднані Нації, чи пак їхньою вірою в те, що можна в цілості покладатись на Об'єднані Нації, як на інструмент миру. Мовляв, треба підтримувати Об'єднані Нації, як корисний терен міжнародних зустрічей та конференцій і як один із поважних засобів дипломатії, але в усіх важливіших і трудніших справах треба діяти поза Об'єднаними Націями, спільним фронтом трьох західніх великодержав плюс Канада, Австралія, південно-американські держави і всі ті, які вірні західній „великій трійці", бо тільки така акція має шанси на успіх.

Трудно відмовити таким аргументам деякої слушности.

I. Світ

УСПІХИ ЯПОНІЇ

Серед багатьох країн, що потерпіли під час останньої війни, тільки дві відбудувалися до повного розцвіту — Німеччина та Японія. Серед азійських народів японці займають вийнятковое положення, як своїм походженням, історією, так і високою культурою та відокремленим від решти народів характером.

З дитинства японець призвичаєний до самодіяльности і відповідальности за свої дії. Він глибоко відданий своїм батькам, дбає про їх добробут і забезпечення їх в старості. Ці прикмети характеру творять основи його власного добробуту і забезпечують йому успіхи в його діяльності. Тільки завдяки цим прикметам характеру і завдяки вміло використовуваній американській допомозі Японія загоїла рани, завдані їй війною.

Комуністи посилено старалися в своїх цілях використати тяжкі умовини життя в післявоєнній Японії, але окупаційна влада, з поміччю самих же японців, спаралізувала їхні зусилля. В результаті країна віджила й відбудувала не тільки свої чисельні заводи та фабрики, але й почала експортувати свої вироби на чужі ринки. В японській промисловості чи не перше місце займає будівництво кораблів. Згідно з останніми відомостями, Японія здобула світове першенство в кораблебудівництві, збудувавши в 1956 р. 1,748.000 тонн поємности, — на 356.000 тонн більше як Англія і майже в десять разів більше як Америка. Величезне значення при цьому мала дешевина в Японії робочих рук і вміле господарювання.

Надзвичайних успіхів осягнула також ткацька промисловість, машинобудівництво та ін. Японські залізниці — одні з найкращих у світі, і недарма від 1925 до 1935 р. совєтські спеціялісти їздили до „країни враннішнього сонця", щоб вивчати японські методи адміністрації та будови електрифікованих залізниць, зокрема льокомотив.

Великий розвиток промисловости і щораз більше запотребування на закордонні сирівці, змушують Токіо шукати можливостей поширити торгівлю з іншими державами. Багато хто з японців вважають за конечне поширити торгівлю також з комуністичними країнами, в першу чергу з Китаєм, який, мовляв, був до війни головним ринком збуту для японських промислових виробів. Однак, при цьому забувається, що в тій торгівлі головну ролю грала Манджурія, пізніше Манджу-Го, а центральний Китай ніколи не був основним ринком, бо там зустрічала Японія велику конкуренцію британських виробів, тоді якісно вищих в порівнянні з японськими.

Економічні умовини життя країни тиснуть на японський уряд досить сильно і формують його зовнішню політику, яка в основі своїй є антикомуністична та антимосковська. Під тисненням економічних причин Японія пішла на дипломатичні переговори з СССР і підписала у Москві договір про припинення стану війни, яка тривала тільки шість днів і дала Совєтам можливість окупувати Манджурію та забрати південну частину Сахаліну, Курільські острови та ін.

Комуністичний Пейпінґ, що не має такого економічного підпертя від Москви, як то хотілося б китайським комуністам (бо Москва багато обіцяє, але мало дає, намагаючись натомість щось здобути для себе), старається діставати різні машини та товари від Японії, яка фактично може дати Китаєві все те, чого йому треба. Але тут стоять на перешкоді політичні причини, головна з яких — заборона продавати комуністичним країнам стратегічні матеріяли, тобто якраз те, чого Китай потребує. Японське міністерство закордонних справ свого часу оголосило матеріяли про заходи, що їх через Індію уживає Пейпінґ, щоб за всяку ціну налагодити тісну торгівлю та співпрацю з Японією. Серед цих заходів, зокрема, передбачено встановлення культурних та політичних зв'язків, підсилення японської соціялістичної партії, створення соціялістично-комуністичного бльоку, щоб ще пізніше змусити Японію відійти від Америки до табору невтралістичних держав.

Новий японський прем'єр Кіші, що перебрав керму правління від хворого Ішібаші, має великий досвід у внутрішній та зовнішній політиці і належить до консервативних кол. Відомий із своїх проамериканських поглядів, він вважає, що лише тісна співпраця з Америкою ґарантує Японії безпеку, поки вона не має подостатку своїх власних збройних сил.

Розбудова військової сили в Японії йде неухильно вперед, і очевидно в недалекому майбутньому вона вже сама зможе протиставитись комуністичній загрозі, облегшуючи тим американські зобов'язання. В цій розбудові перше місце займають авіяція та морська фльота.

Японія переживає швидке відродження і приходить до такого добробуту, якого не мала навіть в ліпші минулі часи. Рівночасно з добробутом розвиваються освіта, культура й мистецтво. Японські наукові та мистецькі видання викликають серед чужинців подив, а японські фільми місяцями висвітлюються в Ню Йорку та в інших американських і европейських містах. Вулиці японських міст повні добре одягненої публіки, серед якої впадають в око різнокольорові кімоно та обі (широкі пояси) жінок і їх оригінальні зачіски.

З поверненням добробуту почався в країні рух до джерел національних святощів, одним з яких є культ імператора, як нащадка богині Аматерасу. Але на перешкоді до поширення цього культу стоять не окупаційні реґуляції, а нові подуви в національному житті і нехіть самого імператора, який воліє бути тільки символом держави, не очолюючи, як то було давніше, релігійної організації. В очоленій імператором релігійній організації знов могли б постати різні інтриґи та змови, що в 1935-45 рр. привели до захоплення влади військовими і до воєн, які скінчилися національною катастрофою.

Народні маси в Японії також не виявляють бажання, щоб імператор зайняв своє колишнє становище, бо соціяльні зміни в країні після війни зайшли задалеко і глибоко переорали все життя країни.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

У СПРАВІ МІЖНАРОДНІХ СЛАВІСТИЧНИХ КОНҐРЕСІВ

Професор Роман Смаль-Стоцький порушив у „Свободі" ч. 45 ц. р. важливу (як зрештою і в усіх інших своїх статтях) справу: підготову до міжнародного з'їзду славістів, що має відбутися в Москві в 1958 році. Немає найменшого сумніву в тому, що ніхто з українських славістів на еміґрації не поїде туди не тільки з основних принципових причин, але й через брак будь-якої певности, що вернеться назад у вільний світ. Українська славістика не може перейти до денного порядку над недавньою долею Ганцова, Курилової, Голоскевича, Бузука й багатьох інших, які щезли з лиця землі і невідомо навіть, де поховані. Отже, треба думати, що українські вчені на еміґрації займуть неґативну поставу до тієї імпрези, так, як зайняв до неї становище згаданий автор, до речі, високозаслужений учасник багатьох міжнародних наукових з'їздів і конференцій.

Та крім неґативної постави, яка безперечно має своє значення, треба б — на нашу думку — заповзяти якісь позитивні заходи для української репрезентації на міжнародних славістичних з'їздах. В цьому році якраз трапляється така нагода і на неї хочемо звернути увагу нашої громадськости, а зокрема наших науковців, літераторів, критиків і письменників. Справа в тому, що на другу половину серпня цього року заплянувано міжнародний конґрес славістів західнього світу в Гайдельберзі, Німеччина. Його скликає Міжнародна Асоціяція Модерних Слов'янських Мов і Літератур (Association Internationale des Langues et Litteratures Slaves Modernes) з осідком у Парижі. Проф. П'єр Паскаль із Сорбонни є її президентом і він разом із секретарем проф. Міланом Марковічем із університету в Нансі, стоїть на чолі організаційного комітету цього конґресу.

Статут асоціяції передбачає, крім російської, польської, „чехословацької", югославської, болгарської, окрему секцію українську, яку навіть відмічено на другому місці після російської, що свідчить про об'єктивний підхід аранжерів цієї імпрези до славістики як науки.

Цей „західній" міжнародний конґрес славістів буде частиною всесвітнього конґресу Міжнародної Федерації Модерних Мов і Літератур (International Federation for Modern Languages and Literatures), що теж відбуватиметься в той час у Гайдельберзі. Праця конґресу проходитиме в аспекті порівняльного мово- і літературознавства, а теж і в окремих групах англійської, німецької, французької, еспанської, італійської й ін. літератур. Темою конґресу буде в загальному „проблема форми й стилю в літературі". Місцевий гайдельберзький організаційний комітет очолює проф. Павль Бекман з німецького інституту Гайдельберзького університету. На секційні доповіді призначено по 20 хвилин, на пленарні — по 40. Американські й канадійські члени МЛА і афілійованих асоціяцій мають право участи в цьому конґресі і, треба думати, багато з них поїде туди, бо й час і місце відповідають як не могли краще такій імпрезі.

Конґрес славістів, як і загальний конґрес, широко відкритий для українських науковців. Всі викладачі чи зацікавлені в літературах і мовах світу можуть і повинні взяти участь у цьому міжнародному з'їзді. Наші наукові установи, як УВУ й УТ(Г)І, УВАН і НТШ, а теж і приватні особи повинні поїхати на цей з'їзд і не тільки вислухати доповідей (як це досі звичайно бувало), але й виступити з власними доповідями. Зокрема, наші науковці й літератори з Німеччини, Франції й ін. европейських країн повинні взяти участь у цій міжнародній імпрезі. Бо ж рідко коли траплялася така нагода для зустрічі з міжнародними спеціялістами в ділянці філології, як цьогорічний гайдельберзький конґрес.

Беручи від років участь у таких чи подібних імпрезах, я завжди зустрічався з великою охотою й запалом збоку українських учених. Та, на жаль, тільки дуже мала частина їх фактично брала участь у з'їздах. Більшість мусіла „сидіти вдома" із-за браку фондів. Приватних не вистачало, а збоку „відповідальних чинників" допомоги не було. З практики знаю, що якби не підмоги від Манітобського університету, чи від Гуманістичної Ради Канади з Оттави, я ніяк не був би в стані брати участь у з'їздах в Шикаґо, Ню Йорку й ін. містах, включно з недавнім міжнародним конґресом назвознавства в Салямапці. Думаю, що й інші наші вчені, які теж часто беруть участь у міжнародних конґресах, роблять це з допомогою не українських „централь" чи „центрів". Я хотів би дуже помилятися й могти, напр., записати на цьогорічне конто наших центрів підмогу для української наукової репрезентації в силі, скажімо, 10 осіб на гайдельберзькому конґресі. На жаль, дотеперішня практика не дозволяє бути оптимістом у цій преважливій справі.

Д-р Яр. Рудницький

Конґресова комісія проти ощадностевого пляну Гувера

Вашинґтон. — Підкомісія Видатків в Палаті Репрезентантів одноголосно відкинула ті ощадностеві пропозиції, які рекомендувала Гуверова Комісія для Реорганізації Виконної Частини Уряду. Гувер проєктував поробити редукції в урядових аґенціях, що заощадило б державній скарбниці коло 4,000.000.000 долярів. Згідно з пропозиціями Гувера Конґрес міг би ухвалювати такі федеральні видатки, які уряд мусів би кожного року видати в призначеному фінансовому році. Якщо б це не сталося, то найближчого року уряд не мав би права користати з тих фондів. Тепер часто Конґрес ухвалює видатки, які призначені на кілька років наперед. Підкомісія називає рекомендації Гувера „ілюзією і пасткою", якої в практиці не можна здійснити. Цю підкомісію очолює демократичний конґресмен Джордж Мегон, а всі її члени належать до консервативно економічного бльоку.

Юрій Мушкетик

ГАЙДАМАКИ

(2)

Отаман блиснув очима, хижо, по-вовчому вишкіривши зуби, і бігом подався до паркану, біля якого стояв його кінь.

— Я тобі це пригадаю, — посварився він і стрибнув у сідло.

Дід похитав головою.

— Як хлопчисько, побитий на вулиці, нахваляється.

Максим криво посміхнувся на отаманові погрози і пішов навпростець до хати. Сніг уже глибоко осідав під ногами, в слідах відразу ж виступала вода. Довжелезні, немов бороди старезних дідів, бурулі на критій під бляху церкві плакали по зимі великими сльозами. На яблуні весело, по-весняному про щось щебетали між собою синиці. Ішли останні дні березня.

Весна була дружна. Недарма півень напився води на Стрітень. Сніг танув швидко. Гомінкими струмками він збігав ярами в Тясмин, і той спінився, з гуркотом зірвав льодовий панцер, підім'яв під себе високі очерети і лози, дихнув широкою хвилею, розлився ген до синьої смужки дубового лісу. Спливли в Дніпро крижини, запарувала по схилах земля. На горбах вже можна було сіяти. Та не квапились медведівці в поле, не радували їх погожі дні. В містечку був голод. Борошно змішували з березовою корою, половою, жолудьми — брали все, що могли розжувати слабкі щелепи. Максимові не раз доводилось стрічати в лісі селян, які шукали під гнилим торішнім листом напітрухлі або пророслі жолуді. А в панських коморах щоранку відчиняли двері і кріпаки перегортали лопатами гори золотої пшениці та туго злежаного жита, що починало підпрівати зісподу. Пани не поспішали продавати хліб. Та й що міг заплатити обдертий мужик? Ліпше зачекати. Адже всі говорять: у Варшаві тільки й мови про те, що ось-ось знову налагодиться торгівля через Північне море, і тоді за цю пшеницю англійці заплатять у Гданську справжні гроші. А те, що хлопи голодують і стали дуже неспокійні — не страшно. Надвірні хоругви добре озброєні, а їм на поміч ідуть і йдуть конфедерати.

Конфедерати ж з Бару, немов чума, розповзались по Україні все далі й далі. А до берегів Дніпра мчалися на конях шляхтичі з красиво нашитими на мундири хрестами. В Жаботин прибула і стала на постій конфедератська залога; така ж залога, споряджена Мокрицьким, рушила було і в Медведівку, але полковник чигиринських козаків Квасневський, побоюючись повстання, не пустив її до містечка. Бачачи це, російське військо посилило свій натиск на конфедератів. У Барі конфедератська залога боронилася з усіх сил. Декілька днів російське військо метало на Бердичів ядра з різних гармат: дванадцятифунтових, шестифунтових, величезних однорогів-пулкортанів, поки не завалилися в кількох місцях міцні стіни фортеці. Тоді в проломи вдерлися карабінери і в короткім бою зламали опір обложених. Але взяття першорядної Бердичівської фортеці не спинило конфедератів. Вони розсипалися невеликими загонами і, уникаючи прямих сутичок з російським військом, стали збирати основні сили в віддалених місцях воєводств.

Максим у містечку бував рідко. Коли ж приходив, бачив, як по схилах ярів люди тягали на собі борони, як бовталися підсаками в плесах біля Тясмину, сподіваючись впіймати занесену повінню метку щуку чи худого весняного карася. Тоді хотілося скоріше втікати геть звідси, туди, в ліс, за похмурі монастирські стіни. Особливо вразила його смерть сусіда, дядька Микити. Після довгого голодування Микита продав Загнійному клуню, купив на базарі хліба та оселедців і, наївшись, помер під вечір. Оселедці привозили в містечко запорожці. Вони привозили не лише рибу, а й сіль, кав'яр, і самі купляли сукно, порох, кулі. Продавали січовики селянам оселедці недорого, і скоро вони зовсім підупали в ціні. Саме це і врятувало багатьох від голодової смерти.

Приїздили запорожці і в монастир, але знайомих січовиків Максим не зустрічав.

Треба було сіяти і на своїй нивці, та де взяти зерна? Не лише Максим, але й всі медведівці спочатку думали, що по весні пани відкриють комори і почнуть продавати зерно. Одначе сподіванки були марні. Пани комор не відкрили — вичікували. Селянські нивки стояли неорані, земля пересихала, найпаче на Горбах, де був і Максимів клапоть.

Якось повертаючись удосвіта з дому до монастиря, Максим завернув на Горби, поглянув — і защеміло йому від болю серце: там чорніла лише одна смужка та на другій порався дядько Карий.

Максим пройшов межею під вишню-степівку, де стояв віз, привітався з Карим. Той вже насипав з мішка зерно в коробку.

— Як, дядьку, земля не пересохла?

— Починає пересихати. Дощик на посів не завадив би. — Карий розім'яв у долоні грудку землі, підніс її до Максимового обличчя. Потім відвів убік, дмухнув кілька разів. — У мене нижченько, то ніби ще нічого. — Витер долоню віхтем сіна, потім полою старої, охайно позалатуваної свити.

Максим занурив руку в коробку з зерном, поворушив пальцями.

— Пшеничка так собі. Своя?

— Яка там пшеничка. Мишоїд один. Купив у неділю в Чигирині на базарі. Мало, не вистачить на всю ругу. Я гречки притримав трохи. Та погода стоїть вітряна, невродижай буде на гречку.

— Ану, дайте я спробую. — Залізняк зняв черес, перекинув його через плече. Легко підійняв з воза коробку, обхопив її чересом.

— Не забув? — запитав Карий.

— Не бійтесь, не забув.

Максим поправив черес, став на краю нивки. Перший помах — і золоті зерна широким віялом бризнули на чорну землю. І знову, як і завжди при першім кроці по зораній ниві, Максимові пригадався дід. Він учив Максима сіяти. Високий, худий, він спроквола ступав по ниві, вимахуючи правою рукою. Ліва нерухомо лежала на коробці. Перший захід дід починав без шапки, його довгі сиві вуса ворушив вітер, і тому здавалося, ніби вони живі. Дід урочисто поглядав на внука і, в лад помахом руки, промовляв: „Під праву, під праву, під праву". Максим широко ступав поряд з ним і теж сіяв. Тільки не зерно, а перем'яту землю.

НЕ КРИЮСЬ...

Не криюсь: часом
хочеться забути
Тривожні дні
і відгук громовиць, —
Тоді б мені
в пахуче лоно рути,
В тепло землі
упасти горілиць.

Це все було:
далекий млин, лелека,
Вітрів дитячих
міти і казки...
Та то лиш мить!
Вона така далека,
А гін життя
так боляче близький.

Ні! Хай гримить!
Не двічі і не тричі!
Хай нам іти
під смертоносний град,
Коли людині
гляне смерть у вічі,
Тоді життя
прекрасніше стократ!

ОЛ. ДАМАСКИН

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шикаго, Ілл.

Вистава „Ясні Зорі"

Театральна вистава в нашому місті, — це рідка подія. Надто вже люди турбуються про особисті вигоди і користі і не знаходять часу, ні охоти на громадську працю, а ще до того в такій невдячній ділянці, як театр. Тому з радістю повітало наше громадянство чергову виставу „Нової Сцени", а саме драму Б. Грінченка на 5 дій „Ясні Зорі", яка відбулася 9-го березня ц. р. в залі Т-ва СУМА. Це бо доказ, що все таки є люди, які не відтягаються, а серед несприятливих і тяжких обставин провадять культурну роботу.

„Ясні Зорі" річ тяжка до постановки, і треба вложити багато труду, щоб її належно поставити. Чарує нас у драмі перед усім краса і мелодійність Грінченкової мови, а вслід за цим персонажі та акція.

Артисти „Нової Сцени" дали солідний вклад праці та виявили дуже серйозне ставлення до діла.

Треба признати, що розподіл роль був влучний, і всі учасники творили гармонійну цілість.

У тяжкій ролі Аміни виступила вперше у Шикаґо п-ні Віра Сулима-Денисенко. Шановна дебютантка виказала всі дані, конечні для цієї ролі. Своїм гарним зовнішнім виглядом та глибоким переживанням ролі створила тип нещасної героїні. Приємно буде побачити її в інших ролях. П. Л. Цепинський у ролі Дмитра, бездоганний у грі і вигляді. Своєю багатою у переживання грою, такий інший від знаменитого Голохвостого у комедії „За двома зайцями", доказав, що не лише у комедії, але і в драмі зуміє створити повні сили і експресії постаті.

Улюблениця публіки п. С. Цепинська-Фурманюк мала дуже вдячну, для себе дібрану — ролю. Була бездоганна у кожному відношенні. Пан Ілля Матулко — дід Панас промовив своєю грою до глибини душі, — зворушував до сліз. Добрий і в грі, і в характеризації. Коротка роля Олени не дала можливости пані Є. Кулик виявити себе так, як в інших добрих ролях, та все ж і тут зразу видно, що це артистка із виробленим сценічним досвідом. Паша — п. М. Хамів провів свою ролю зі спокоєм, як і личило турецькому достойникові тих часів. Халіль-аґа — п. А. Сабатковський ще раз доказав, що він актор, який творить і живе на сцені. Хотілося б побачити п. Сабатковського у довшій ролі. П. М. Орлич у короткій ролі наглядача — добрий. Створив реалістичний і жорстокий образ яничара. Це саме відноситься і до його гри невольника у п'ятій дії.

Гурт невольників, а це пп. Новіцький, Дяків, Кушелів на чолі з Богданом Наконечним, якого так приємно було знов побачити на сцені, та прослухати його заспіву до „Байди" — дав живу групову гру.

Режисерські вставки, а це виступ балету танцювальної школи при Соборі св. Володимира, що її веде п. А. Вдовиченко та спів невольників, дуже оживили виставу.

Музику до східнього танцю скомпонував проф. І. Білогруд, відомий в нас пяніст-композитор. Перший публічний виступ молоденьких танцювальниць виявив солідну працю, а солістки — це вже технічно заавансовані сили.

Незаступимий проф. Чижик зачарував слухачів скрипковим сольом під монолог Аміни у п'ятому акті.

Декорації та костюми стилеві і гарні.

Треба оцінити жертвенну працю режисера вистави п-ні Є. Кулик, яка може бути гордою з довершеного діла.

Битком набита заля та домагання повторити виставу доказують, що є ще в нас люди, яким рідне слово і рідне мистецтво миліше за „чужі, хоч які запашні квіти".

Бажаємо „Новій Сцені" продовжувати добру і культурну працю.

Н. Н.

Филаделфія, Па.

Педагогічна Конференція.

В порозумінні зі Шкільною Радою УККА — Учительська Громада Филаделфії влаштувала 3 березня 1957 р. Педагогічну Конференцію в Филаделфії.

Двадцять п'ять українських педагогів, в тому числі й представники Шкільної Ради, вислухали три доповіді: „Виховні проблеми школи Українознавства" — Олени Цегельської, „Наука географії України в школах Українознавства" — Омеляна Грималюка та „Наука історії України в школах Українознавства" — Володимира Лотоцького.

Добре опрацьовані доповіді були прийняті з признанням слухачів. Широка, фахова дискусія, що велася на належному рівні, внесла й декілька цікавих інших насвітлень поодиноких тез доповідей, що в свою чергу являється важливим моментом у виміні думок, які оформлюють і унапрямлюють нові підходи в навчанні. Треба гаряче вітати оцю фахову зустріч українських учителів, які живо цікавляться педагогічним процесом, що сьогодні проходить в українознавчих школах.

Мила товариська зустріч при вечері закінчила цю, під кожним оглядом вдалу, Конференцію.

Р. А.

З НАРАД ЧТВЕРТОЇ СЕСІЇ УНРАДИ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Партії) доводив, що фактично кожна українська партія на еміґрації має своїх відповідників на Україні, і що це явище здорове і нормальне. Він вказував на те, що на еміґрації треба дбати про те, щоб колись у визволеній і самостійній Україні ці наші „відповідники" не вирвалися із законного русла і прийнятої парляментарної демократії.

Володимир Доленко (Селянська Партія) між іншим доводив відому тезу, ще український нарід повинен бути по боці Вашинґтону. Він далі твердив, що всі українці хочуть працювати з АКВВ, тільки кожен бачить цю співпрацю в іншій перспективі. В. Доленко, говорячи про завдання і значення Української Національної Ради, зацитував думку багатьох безпартійних українців, які згоджуються в тому, що „якщо б УНР не було, то треба б було її створити, бо УНР є всеж в основі чинником консолідаційним і глибоко демократичним".

Редактор Воскобійник (УРДП) коротко заявив, що між старою і новою українською еміґрацією нема основних розходжень, як це є, наприклад, між старою і новою російською еміґрацією. Це тому, що всі ми, старі і молоді еміґранти є синами однієї соціяльної верстви, тобто всі ми є синами і дочками переважно українських селян, частинно робітників чи інтелігенції. В мадярів чи росіян справа виглядає зовсім інакше. Стара мадярська і російська еміґрації це діти заможніх, якщо не аристократичних верств, а їхні молоді еміґрації це вже діти селян, робітників чи трудової інтелігенції. Ось чому стара і нова українські еміґрації дружньо працюють між собою і нема в нас таких сварок і розходжень, як наприклад, в росіян.

Фракції ОУН (Організація Українських Націоналістів), УНДС (Український Державно - Національний Союз) і УНДО (Українське Національно - Демократичне Об'єднання) на другий день Сесії УНР голосу в дискусіях не забирали, але зроблять так пізніше. І на другий день велись живі закулісові переговори про майбутній склад ВО (уряду) і Президії УНР, передовсім велись живі переговори про пост голови Української Національної Ради. В останню хвилину в неділю стало відомим, що з свого посту збирається зрезиґнувати віце-президент УНР, генерал Удовиченко. І на це місце треба буде призначити когось іншого. Пост віце - президента є більш вичікуюче — репрезентативний, але у випадку смерти чи іншого перешкодження у виконуванні функції президента, віце-президент автоматично займає його місце так, як і в ЗДА. Через це прикладається велика вага до посту віце-президента УНР.

Вечером у неділю розпочали працювати різні комісії, яких завданням є приготовити резолюції, законопроєкти, тощо, так, як це є звичаєм західньо - европейських чи американських парляментів, зглядно конґресів. Сесія тривала до пізньої ночі.

Спектатор.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Прикладаючи відповідну увагу до дакої важливої події в житті української політичної еміґрації в Европі, як нею є сесія Української Національної Ради, та бажаючи дати про неї швидку і всебічну інформацію своїм читачам і нашій американсько - українській спільноті, „Свобода" мала на цій сесії аж трьох своїх уповноважених кореспондентів, які і надсилають свої звідомлення. На жаль, пошта через океан не надзвичайно швидка і тому сьогодні подаємо звідомлення ще тільки з другого дня нарад, хоч сесія вже напевно закінчена (мала закінчитись у вівторок, 19-го березня). Сподіваємось, що основні звідомлення про дальший перебіг, закінчення і результат сесії можна буде подати вже в черговому виданні цього щоденника.

Рома Прийма й М. Понеділок в Клівленді

На неділю, 24 лютого, в Клівленді заповідався „Вечір танку і слова" — в чисто жіночій обсаді: Рома Прийма — танець, Лідія Крушельницька — слово, Іванна Прийма — тон. Але в навечір'я імпрези п. Крушельницька занедужала. На її місце прийшов Микола Понеділок, який — у силу фактів і своїх даних — розбив „табу жіночости" програми, ба перетворив імпрезу на „Вечір танцю (я волію не задаватися зі смертоносними „танками"!) і понеділківського гумору".

Не знаємо, як імпреза вийшла б була в первісно-задуманому складі, одне певне: рецитаторка мала підготовляти настрій, підмуровувати, а далі, степенувати ефект — отже співдіяти з танцюристкою.

З гумористом — та ще понеділківського закрою — про таку співдію і її користі для артистки говорити важкувато. Як дуже Понеділок силкувався служити Ромі вірним заповідачем — інтерпретатором, як ревно він перед кожним танцем анонсував те, що всім і так було відоме— Понеділок-„джокер"-жартун таки робев своє, тобто... конкуренцію. А що легше завжди швидше випливає на поверхню, то в таких випадках постає загроза, щоб „важкокаліброве" мистецтво не зійшло на другий плян, поступаючись перед легшим, дешевшим. В Клівленді до того не дійшло, а це свідчить і про високу клясу танцюристки (Понеділок сказав: „...з ласки Божої) Роми Прийми, і про зрілість публіки, яка вміла віддати кесареві (гуморові) — що кесарево, а що боже(ське) — богові (танців).

В таких умовах виступи Роми Прийми й Миколи Понеділка — не мистецький мезальянс, тільки союз сильних, що, з доповненням дуже дискретної акомпаніяторки — Іванни Прийми, дають справжню мистецьку ревію.

Фахової розбірки імпрези від автора цих слів — „фахового ляїка" ждати нічого. Все ж треба відмітити, що за дев'ять літ, коли підписаний востаннє бачив і писав про виступ Роми Прийми (в Зальцбурґу) — танцюристка пішла семимилевими кроками вперед. Завершена фізична кондиція дозволяє їй на легкість і плавність рухів. Коли додати до цього певність кожного кроку й виступу, що її дає довголітній (як на недовгі досі літа танцюристки) досвід, образ насолоди для глядачів буде певний.

Лишається тільки маленьке „але" щодо композиції деяких танців (які, віримо, Рома Прийма укладає собі сама). Хоч ляїк — автор цих слів гадає, що в деяких танцях треба більше триматися логістично-реалістичної лінії (старість „відьми" повинні підкреслювати її старечі рухи, а не тільки маска на обличчі, ліва рука женця хай тримає те, що права жне). На такій коректурі скористала б і артистка і публіка, яка — навіть без підпису — розуміла б кожний крок і кожний танець.

Микола Понеділок „застрілив" Клівленд не як письменник, тільки як актор-„лицедієць". Знову таки: не можу розбирати фахово, чи тут справа з актором з ласки Божої (чи тільки з людської). Так, чи так: Клівленд останніх десяти літ не бачив українського гумориста, що вмів би таким легким коштом продавати лядачам горобця — за індика, старе — за нове і держати їх майже безперервно в стані реготу. Я — за О. Вишнею кажучи — не купався з Миколою, не знаю, де в нього талант ховається, проте цей талант, мабуть, і в його бурсакуватій чуприні (спудея Могилянської Академії тарасобульбівської епохи) і в бурсакуватій міні типів (совєтський „прохвесор" був, направду, „пишний") і високому щирогрудому голосі і в безпосередньості-дружбі з глядачем і в захопленні своєю передачею. Проте, мабуть, найбільший талант, мабуть таки у заразливому спокою-самопевності, що б'є від цього сина погідних, життєрадісних, непереможних українських степів. Коли він шмагає червоних окупантів своїм словом, забуваються всі журби і страхи буднів, відпадає зневіра в майбутнє, — а на їх місце в душу вливається спокій і віра. Мая рецепта: коли Ваша громада кездужає, не ждіть суботи — спроваджуйте до себе Понеділка!

24 лютого 1957 Рома Прийма навчила Клівленд любити танечне мистецтво, а Микола Понеділок навчив нас знову сміятися. А це в метрополії Огайо визначає цілу революцію.

оНо

ЮРІЙ БОГАЧЕВСЬКИЙ В ТАВН ГОЛ

Заходом музичних шкіл міста Ню Йорку, в місяці травні кожного року відбувається в Тавн Гол концерт талановитих студентів різних ділянок музичного мистецтва цієї Метрополії. Допущення до участи в концерті залежить від рішення окремого жюрі у висліді конкурсу, який проводиться шляхом елімінації. Членами жюрі є визначні нюйоркські музики - професіонали.

Цьогорічний конкурс, в ділянці сольоспіву, приніс великий успіх нашому молодому співакові Юрієві Богачевському, який після кількакратних елімінацій в лютім ц. р. осягнув перше місце в конкурсі, перемагаючи певно всіх 36 суперників, які в тій ділянці репрезентували різні музичні школи міста Ню Йорку.

Цей успіх Юрія Богачевського запевнив йому перший мистецький виступ на признаній американською музичною критикою концертовій естраді славного Тавн Голу в Ню Йорку, в концерті спонзорованім компетентною американською музичною установою. Конкурсове жюрі признало Юрієві Богачевському перше місце в конкуренції сольоспіву, не зважаючи на недовгий час його студій (2 р.) Арґументами, які вирішили цю перемогу були: глибокий з природи м'який баритон нашого молодого співака, ориґінальна краска голосу а передусім дуже рівно вдержана лінія тонів. Концерт відбудеться дня 1-го травня ц. р. год. 8.30 веч.

При нагоді варто тут згадати про інші публічні виступи Ю. Богачевського: в квітні ц. р. він співатиме партію Комендаторе в опері Дон Жуан Моцарта, яку виставляє Manhattan Tovers компанія Ansonia Opera Players, а в днях 24, 25 і 26 травня ц. р. год. 8.00 веч. партію Дон Анібальє (гол. роля) в опері Доніцетті Ільь Кампанельльо, в Авдиторії Музичної Школи 55 Іст 3 вул. в Ню Йорку. **И. В.**

● **12-річний хлопець** із Твин Фолсу, Доналд Карл, Френч загрозив матері, що повіситься, коли вона налаяла його за те, що бавився на подвір'ї без сорочки. Мати варила вечерю, а старший брат пішов до пивниці, де знайшов Доналда, коли вже він повісився.

КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ — ГОЛОВНА БУЛАВА

КОМУНІКАТ Ч. 1.

Головна Пластова Булава повідомляє Українське Громадянство, що **Ювілейна Пластова Зустріч** для відмічення 45-ліття УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ відбудеться в днях 3, 4 і 5 серпня 1957 р. на „Пластовій Січі" в Ґрефтоні, б. Торонта, Онт., Канада. Участь у зустрічі візьме пластова молодь з усіх осередків ЗДА і Канади.

За Головну Пластову Булаву:
пл. сен. **Я. Гладкий**, голова; ст. пл. **В. Вишневський**, в. о. секр

1911 — 1956

З НАШИХ БУДНІВ

ЗНАМЕНИТИЙ МІСТЕР НОКС

Містер Дейвід Нокс — не витвір уяви, не фікція, не паперовий герой, а жива, найреальніша в світі особа, мешканець Стетен Айленд, літ 45, з походження — айриш, ще не одружений.

А, поза тим, містер Нокс — це найвідданіший, може, в Америці приятель України й українців.

Правда — мр. Нокс не є американським сенатором, ні конґресменом, ні ґубернатором, ні, навіть, мейором міста. З професії він учитель з літературно-лінґвістичними зацікавленнями, які тут, в Америці, називають „ґаббіс".

Чому саме мр. Нокс найбільше зацікавлений українською мовою, літературою, театром, історією тощо, про те не збираюся говорити, хоч може і варто було б написати про це окрему студію, якщо б у нас взагалі хтонебудь цікавився такими складними питаннями.

Я стверджую лише факт, що за кілька років знайомства з нашими скитальцями, зокрема з родиною Г-ків, містер Нокс вивчив українську мову, говорить, пише, читає і перекладає з українського, має вдома бібліотеку наших книжок і словників, ходить на всі вистави Українського Театру, цікавиться життям і працею наших товариств й організацій, зокрема військово-комбатантських, а з них, зокрема, Братство УСС-ів є в нього, так сказати, оком у голові.

У зв'язку з тими його симпатіями до УСС-ів ходять по Ню Йорку леґенди. Одну з них, як дійсний факт, розповідав мені недавно мій приятель, п. В. Г.

Після якогось стрілецького свята в минулому році прийшов до нього містер Нокс дуже схвильований і зажурений.

— Слухай, друже, сказав, я обрахував собі вгора точно, з олівцем у руці, що в Злучених Державах залишилося вас, УСС-ів, всього 60 головіка. Проріджуються ваші ряди, з кожним роком хтось убуває. Годі, походу смерти ми не спинимо, але ми можемо затримати й утривалити пам'ять про вас для майбутніх поколінь! От, прийшла мені ідея, як би то зробити нашим, американським способом... Кожний з вас повинен наговорити на тайп-рекордері якийсь свій спомин про Стрілецьку кампанію, чи записати свою біографію, чи відчитати статтю, або вірш, бо є тут, між вами, письменники і поети!

— Але ж — то дуже коштовна річ!

— Ти цим не журися. Всю технічно - фінансову сторінку підприємства я беру на себе. Сам поїду, куди треба, сам запишу голос кожного з вас на звукографі, сам, за свої гроші, дам потім зробити дві три-хвилинні платівки з кожного запису. Одну віддамо до архіву НТШ, другу тому, хто її „наговорив", на пам'ятку. Ну, що ти думаєш про мою ідею?..

...Що я мав думати про його ідею? Я сказав, що вона прекрасна, і захопився нею так само, як дорогий наш приятель, знаменитий містер Нокс. Зараз сконтактувався з чільними членами нашого Братства, з'ясував їм вагу і значення тієї корисної справи. Та, ось, рік часу минає, а мені досі не вдалося намовити жадного з наших могіканів, щоб записав свій голос для грядучих поколінь...

Ікер.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

• ПРАЦЯ •
• HELP WANTED MALE •

МАШИНІСТ
першоклясний, з досвідом "bench hand".
Постійна праця.
Supreme Knitting Machine Co.
Brooklyn — VI. 6-6510
Ask for Mr. Fried.

MAINTENANCE MECHANIC
До фабрики бетонових виробів. Мусить вміти обслуговувати всі роди машин і їх направи. Праця цілий рік в компанії з доброю майбутністю.
AMERICAN CONCRETE PIPE Co.
FL. 3-6614

МЕХАНІКИ - ІНЖЕНЕРИ
Designers — Draftsmen
Toolmakers
знаменита праця для осіб з практикою, або без, в кожній з поданих вище ділянок.
THE S.S. WHITE CO.
Princes Bay Staten Island, N. Y.
TOttenville 8-1000

TURRET LATHE OPERATOR
тільки першоклясний для самостійної праці (set up). Користі.
$2.50 на годину.
50 год. в тижні.
Пишіть:
Box M 15 — Room 830
11 West 42nd St., New York City

MILLING MACHINE
тільки першоклясний фахівець для самостійної й експериментальної праці.
$2.50 на годину.
50 год. на тиждень.
Пишіть:
Box M 15 — Room 830
11 West 42nd St., New York City

GRILL MEN
★ До постійної праці
★ Добрі умовини
★ Добра платня
Голоситись зараз:
HOWARD JOHNSON
N. J. Turnpike 12-S
Secaucus, N. J.

ПОРТЕРИ
побажані з шпитальним досвідом. Добра платня і харчування.
KEW GARDENS GENERAL HOSPITAL
Queens Blvd. & Union Turnpike
Kew Gardens 15, L. I., N. Y.

• REAL ESTATE •

ELMHURST. НОВИЙ 2-род. ДІМ
2 Bl. 8th Ave. Sub.
солід. мур., 5 вел. дуже модер. кімнат, включ. голливуд. лазничку з скляними дверима до тушу. Вбудована в стіну піч. другий апарт. покриває видатки. Фронтові і задні тераси, ґараж з огріванням. Школи, церкви 2 бльоки, при 58th Ave., між Seabury & Van Horn Sts.
Elmhurst. Rear of Elmwood Theatre. — HA. 9-8719

1-род. дім — 6 вел. кімнат, модерна кухня і лазничка — $10.500.
2-род. — 4 вел. кімнати для власника і 4-кімн. апарт. до винайму. Дуже добрі умови мортґеджу — $14.000.
4-род. дім і крамниця — доск. прихід, чудове положення на кожний бизнес — $18.000.
MARY WOURMS-REALTOR
56 Hutton St., Jersey City, N. J.
Swartsmore 8-9126.

FLUSHING 3 F. C
KISSENA PARK
на продаж або винайм
дім 8-кімн. відновлений, ґараж, наріжна площа 6,000 Sq. Ft., упр. городу. Викінч. підвал, пол. камінь і цеґла.
Ціна $31,500: винайм $250 міс.
Власник: 51-16 Parsons Blvd.
RE 9-7477, або LA 8-3696

• BUSINESS OPPORTUNITY •

FROZEN FOOD
LOCKER PLANT
suitable for retail butcher shop.
New buildings modern apartment.
Good income.
Experience not necessary.
Lexington, New York.
Tel.: LEXINGTON 2689

DRIVE-IN SNACK BAR;
Rt. 22; atractive set up;
апарт.; добрий бизнес $11.000.
ТАВЕРНА
бизнесове положення, $750 тижнево; помір. рент; цінить $6.000
Edna M. Lorey, Inc
1133 E. Second St., Plainfield, N. J.
PL 5-0109, 5-0106

ҐРОСЕРНЯ — М'ЯСАРНЯ
повна торгівля, добре просперуючий бизнес.
Не треба купувати влаштування, платиться лише за інвентар. Власник потребує відпочинку.
ELMHURST, Queens, L. I.
Call IL 8-5696

• ПРАЦЯ •
• Help Wanted Male-Female •

MEN — WOMEN
Miscellaneous
Factory Work. 5 day week.
Some overtime
Steady Employment
Union Benefits.
ST 4-7880
Ask for Mr. Taylor.

• ПРАЦЯ •
• HELP WANTED FEMALE •

ПРИБИРАЛЬНИЦІ
Повний час, або на кілька годин. Побажані з шпитальною практикою. Добра платня і добре харчування.
KEW GARDENS GENERAL HOSPITAL
Queens Blvd. & Union Turnpike
Kew Gardens 15, L. I., N. Y.

ЖІНКА або ДІВЧИНА
до загальної офісової праці з знанням англійської мови. Добра платня. Початкуючі, або з досвідом.
Голоситись особисто, або телефонічно
LAKA TOOL & STAMPING CO.
62 Kinkel St., Westbury, L. I., N.Y.
Tel.: ED 4-4620

ПОТРІБНО
ДО РОБОТИ ЖІНКИ
при чищенні офісу
Ласкаво прошу зголоситись на адресу:
JET MAITENANCE CO
147 East 86th St.
New York, N. Y.
Tel.: LE 4-7033

• BUSINESS OPPORTUNITY •

BAR & GRILL
новісінький; продається з огляду на недугу.
Небувала нагода.
87 E. 4 St., N. Y. C.
GR. 5-9320.

НА ПРОДАЖ
DRY CLEANING STORE
в Ню Йорку, на "Eastside"
відповідне для кравця, тижневий оборот $300.00.
Мусить продати.
Телеф. ORegon 7-3434
між 8 ранку, а 7 веч.

НА ПРОДАЖ В CATSKILL MOUNTAINS
курорт на цілий рік, 4 будинки, 30 спалень, 2 їдальні, вел. заля, кухня, комора і т. д. Гарне умеблювання (все модерне), басейн, 65 акр. землі, спорт. площа і ловецькі можливості.
Добра нагода.

Власник не може займатися — має державну працю.
За інформ. телеф. в Ню Йорку
CAnal 8-9884
і питати за п. Михайлом Грицковяном.

НА ПРОДАЖ
з устаткуванням
САЛЬОН КРАСИ
Bright Star Beauty Salon
80 E 7th St., New York 3, N. Y.
Tel.: AL 4-9560
Інформуватись від год. 10-5 п. п.
Приступна ціна.
Продається з уваги на недугу.

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

• RESTAURANT •

Повний обід від $2.85. Бенкети на 10-1,000 осіб. На бажання приватні залі. Спеціяльне меню на групові обіди, прийняття, весілля і т. д. Ревія-танці. Перекуски від полудня до 3-ої год.
CARL HOPPL'S — VA 5-6035
Valley Stream Park Inn.
Merrick Rd. Valley Stream, L. I.

• MISCELLANEOUS •

Можна тепер дістати в ЗДА
"UKRAINIAN SALVE MAZ."

UKRAINIAN
УКРАЇНСЬКА МАСТЬ
SALVE

НА АРТРЕТИЗМ, ПОСТРІЛ І РЕВМАТИЗМ.
МАСТЬ UKRAINIAN SALVE помагає на облекшення болів і поганого почуття, що його викликує постріл, артретизм і ревматизм. Приносить пільгу в болях мускулів, які є наслідком надмірної праці і перевтоми. Цю масть поручається особливо на болі мускулів на спині в лопатках, на раменах і суглубах. Замовте відразу один слоїк.

2 oz	$1.25
поштова оплата .	.15

Пишіть до:
DUFFERIN DRUG STORE
239 Dufferin Avenue
Department 2.
Winnipeg, Man., Canada

ПАКУНКИ ДО ВСІХ КРАЇН ЕВРОПИ
LAMPERT & POLIMEX Co. LONDON
ОБУВ'Я ОДЯГ МАТЕРІЯЛИ ХАРЧІ И ІНШІ ТОВАРИ
ЯКЩО ВИСИЛАЄТЬСЯ З ЛОНДОНУ ПОСИЛКА БУДЕ ДОСТАВЛЕНА СКОРІШЕ І ПЕВНО.
ҐАРАНТУЄМО ДОСТАВУ АБО ЗВОРОТ ГРОШЕЙ.
Митні оплати платимо в Лондоні. Ваші приятелі чи Рідня в Европі не будуть обтяжені жадними доплатами. Мито і кошти пересилки включені в ціну нашого експорту.
Пишіть по-українськи по наш новий каталог.
Lampert & Polimex Co.
45 CROMWELL ROAD, LONDON S.W. 7, ENGLAND

• ПОМЕШКАННЯ •

4 КІМНАТИ
гаряча і зимна вода — $25.20.
355 Whiton St.,
Jersey City, N. J.
Голоситись на 2-му поверсі, направо.

• РОЗШУКИ •

Пошукую ВАСИЛЯ і СТЕПАНА ГОЛОДНЮКІВ, з села Гори Стрийовецькі, пов. Збараж. Прошу голоситись:
Андрій ГОЛОДНЮК
6219 N. Canterbury Rd.
Parma 29, Ohio, USA.

• РОЗШУКИ •

Пошукую ЛОТКА ГЛИВУ, з Рави Руської, Галичина; пошукує його Василь Шот з Потелича. Маю листа від його сестри Славки. Заграничні часописи прошу про передрук.
Wasyl SZOT
63 Jefferson St.
Passaic, N. J., USA

Пошукую ВЛОДКА ЦИМБРИЛУ і його сестру МІЛЬКУ, зам. Дохват з с. Бурканів, пов. Підгайці, які виїхали в 44 р. Хто знав би про їх місце перебування, або вони самі, прошу ласкаво писати на адресу:
Lonhyn KOCHMAT
1856 Sherman St.
Denver, Colorado

• MISCELLANEOUS •

Robert & Peter Hairstylist
43 W. 8th St., NEW YORK.
Тривала зачіска $10.00 і більше.
Говоримо по-українськи.
AL 4-4771.

Ню Йорк! Околиця!
УКРАЇНСЬКА КРАМНИЦЯ
FIRST AVENUE
INFANTS and CHILDREN WEAR
106 First Ave. — New York City (між 6-7 вулицями)
Tel.: OR 7-2980
поручає:
великий вибір дитячих речей — жіночі панчохи — шалики — волічкові великі хустки (в різних кольорах): імпортовані, турецькі, шальонові, шовкові і перкалеві. — Для чоловіків: спідню білизну — скарпетки — шалики — і. т. д.
У нас Ви купите: імпортовані всипи на перини — бритви — машинки до стриження.
ПРОДАЄМО ГУРТОМ І ДЕТАЙЛІЧНО!
Просимо відвідати нашу крамницю, без обов'язку купна!

Знана Ювелірна Крамниця
серед української публіки.
KARS
JEWELERS
216-218 East 14th Street
New York 3
New York
Tel. GR 3-5875
Тризуби з 14 кар. золота.
Артистично виконані медалики, власної фабрикації, 14 кар зол., $2.95. $3.95 $5.95.
Висилаємо також поштою.
Найбільший вибір імпортованих короткохвилевих Hi-Fi радіоапаратів, моделі на 1957 р.
TELEFUNKEN, GRUNDIG, BLAUPUNKT, AMBASSADOR,
яких ми є представниками, — тих надзвичайних, сильних по конструкції і з найкращим звуком, апаратів.
ТЕЛЕВІЗОРИ
GENERAL ELECTRIC, RCA в кольорах.
Показ в неділю від год. 1—1:30 по полудні.
Представництво фірми OMEGA — найновіші моделі у великім виборі.
Оригінальні частини до направи з писемною ґарантією.
Великий вибір фотографічних апаратів. Імпортовані портативні МАШИНКИ ДО ПИСАННЯ від $49.95.
Імпортовані пера Pelican $ 7.95 і більше.
Найбільший вибір ювелірних виробів 14 і 18 кар., золота, ручних виробів з бурштину і коралів та найліпших ШВАЙЦАРСЬКИХ ГОДИННИКІВ, які ми імпортуємо.
НАЙНИЖЧІ ЦІНИ. — ДОСВІДЧЕНІ ФАХІВЦІ.
ЖАДАЙТЕ КАТАЛОГІВ
Крамниця відкрита кожного дня від год. 9—9 вечора в неділю, 1—4 по полудні.
Ґарантія на всі товари.

ЛІКИ
НАЙВІДПОВІДНІШІ ДАРУНКИ
(Rimifon, Penicilin, Streptomycin, Glucose, Cycloserine, Vitamins — Irgapyrin, Atothanyl
Хірургічний виряд, еластичні панчохи, бандажі — пояси і все потрібне для домашньої аптечки.
Висилається до всіх країн Европи.
Мито оплачується тут. Ґарантія достави.
• Спеціялісти европейських рецепт •
Пишіть або телефонуйте:
B. FELDMAN PHARMACY
111 AVE. A. & 7th STREET, NEW YORK CITY
Tel. OR 7-5980

УВАГА! НЮАРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
У МІСТІ НЮАРКУ ВІДКРИТА НОВА
КРАМНИЦЯ ДЛЯ ВИСИЛКИ ПАКУНКІВ
ДО ВСІХ КРАЇН ЕВРОПИ.
- Висилаємо поживу, нову і ношену одежу, суконні, шкіряні і текстильні вироби, медикаменти і т. п. Вишліть своїм рідним і знайомим!
- Пакунки будуть доставлені до місця призначення протягом шости тижнів. Посилки вислані повітряною поштою будуть доручуватися протягом 7-10 днів.
- Висилаючий одержить особисту посвідку від відборця пакунка. Висилки пакунків і доручення ґарантується.
- Всі посилки повнотою оплачується тут включно з митом. Той, що одержить пакунок не буде нічого доплачувати.

КАНЦЕЛЯРІЯ ВІДКРИТА КОЖНОГО ДНЯ ВІД 9-ої ГОД. РАНКУ ДО 6-ої ГОД. ВЕЧОРОМ
В СУБОТУ ВІД 9-ої РАНО до 4-ої ГОДИНИ ПОПОЛУДНІ.
PACKAGE EXPRESS CO.
314 MARKET STREET NEWARK, N. J.
Тел.: (Newark) Mitchell 2-2452
Зверніть увагу на нову адресу!
(Біля Пенсилвенія станції в місті Нюарку).

ПІДВИЩЕНІ ДИВІДЕНДИ!
3%
РІЧНО
кредитується або виплачується два рази річно.
ПОЧИНАЮЧИ 1-го СІЧНЯ 1957
- Ощадності забезпечується до $10,000
- Гроші одержані 10-го січня процентуються від 1-го січня
- Нові конта від $1.00 вгору.

IRVING Savings
AND LOAN ASSOCIATION
126 MARKET STREET, near Main, PATERSON, N. J.
Щоденно від 9-3; і ТАКОЖ В П'ЯТНИЦЮ ВЕЧОРАМИ 6-8 год.
AT YOUR SERVICE: Savings Accounts • Christmas Club • Vacation Club
Mortgage Loans • Home Improvement Loans • Travelers' Cheques • Money Orders • Collection of Gas, Electric and Telephone Bills • Safe Deposit Boxes

• РІЗНЕ •

БЕЗПЛАТНІ КАТАЛОГИ
книжок, музичних інструментів, платівок та стінних календарів, висилаємо на бажання.
UKRAINIAN BOOK STORE
10348 — 101 St., Edmonton, Alta. Canada

АРКА
48 E. 7-ма вул. в Ню Йорку
(Тел. GR 3-3550)
МАТЕРІЯЛИ ДЛЯ ВИШИВАННЯ
Гуртом і детайлічно.

Новововідкрита українська
ЮВЕЛІРНА КРАМНИЦЯ
ECONOMY
JEWELRY COMPANY, Inc.
335 E. 14th St., New York City
Tel. GRamercy 5-7430
Імпортовані
німецькі антени $9.95.

Заснов. 1915 р.
TULLO OIL CO. Inc.
Піонер в індустрії огрівань
ПЕЧІ НА ОЛИВУ
- Інсталяції
- Обслуга
- Направи

В неділі, вечорами, і свята
FURNACE CLEANING
FUEL OIL
175 N. 7th St. BROOKLYN
EVergreen 8-7571

НОВИНКА ДІТОЧКАМ!
Вже вийшли з друку чудові оповідання для дітей
Іванни САВИЦЬКОЇ
„Наша Хатка"
З розкішними великими ілюстраціями
Петра Андрусева
Ціна $1.50.
Спішіть з замовленнями.
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ЗМІНА АДРЕСИ!
Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10¢ за виготовлення нової адресової кляші, а члени УНСоюзу ще й число свого Відділу.
Адміністрація „Свободи"

Посмертна Згадка
СТЕФАН СОКОЛОВСЬКИЙ, довголітний член і секретар Відд. 269 УНСоюзу в Рачестері, Н. Й., упокоївся, дня 5-го березня 1957 р. на 66-му році життя. Покійний походив з с. Підгородє, пов. Рогатин, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Катерину. — В. Н. П.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

• MISCELLANEOUS •

УКРАЇНСЬКА ФУТРЯНА ФІРМА
виготовляє на замовлення нові футра та переробляє уживані футра по найновіших фасонах.
ЖАКЕТИ
НАКИДКИ
СТОЛІ
ПРИСТУПНІ ЦІНИ.
•
ДОГІДНІ СПЛАТИ.
КУНИЦІ
КАМІННІ
І ЛІСОВІ
МІНКИ
СОБОЛІ
J. WUJKIW, Inc.
MFG. FURRIERS
111 E. 7th ST., NEW YORK 9, N. Y. — Tel. Spring 7-8710

ШКІРА — вже опакована! — Купіть і шліть Вашим Рідним в Европі.
Купуйте прямо по гуртовій ціні. Одержите найкращу шкіру на верхи і золі, яка є в нашій країні, по гуртовій ціні. — Замовляйте спеціяльні ПАКУНКИ з ШКІРОЮ (великий розмір) в яких є матеріяли на верхи, золі, футрівка і шкіра до викінчування. — Чорний колір.
ШКІРА НА ВИСОКІ ЧОБОТИ — Ціна шкіри, яку висилаємо до Вас: 1 пара $13.00; 2 пари $25.00; 3 пари $35.00; 4 пари $45.00 — Ціна шкіри з висилкою до Европи вкл. пошт. оплату, мито і пересилку: 1 пара $32.00; 2 пари $50.00; 3 пари $67.00; 4 пари $82.00.
Ми можемо висилати спеціяльні пакунки з шкірою прямо до Европи, через аґента з дозволом в нашому місті. Ціни включають всі митні оплати, всі кошти пересилки і контролі та забезпечення ґарантії достави.
Замовляйте сьогодні або зайдіть оглянути.
• Відкрито цілий день в суботу •
CONNECTICUT LEATHER CO.
75 Windsor St., Hartford, Conn. — Телефон: Jackson 2-2251

EVergreen 3-4450
MAPLE
COAL & COKE Co.
ANTHRACITE — FUEL OIL — BITUMINOUS
OIL BURNERS — SALES and SERVICE
72-74 Box Street
Brooklyn 22, N. Y.
Deliveries to
MANHATTAN • BRONX • QUEENS
Власник Т. КУДЛАК

• PROFESSIONALS •

DR. ANNA MESSING
ЛІКАР З ВАРШАВИ
Косметика, лікарське усунення всіх вад цери, зайвого волосся, зморщок. "Facial Uplift" без операції.
Приймає після умови.
Телеф.: PLaza 7-1282
130 West 57 St., New York City

• РІЗНЕ •

Дворічного німецького
ВОВКА-ПСА
чистої раси, віддамо в добрі руки.
Дуже добре береже хати і любить дітей.
Телеф. по год. 6-ій вечора:
Deleware 3-9013 в Jersey City

НЕ ВИМАГАЙТЕ В УКРАЇНСЬКІЙ ФІРМІ БІЛЬШЕ, ЧИМ ОДЕРЖУЄТЕ В ІНШІЙ, — А ОДЕРЖИТЕ НАПЕВНО БІЛЬШЕ!

• MISCELLANEOUS •

JOHN LAKUSTA (Furrier). Найкраще, що Ви можете дати для неї, це чудове футро від John Lakusta. Заки Ви купите деінде, зайдіть до нас, порівняйте ціни і якість наших футер.
120 St. Mark's Pl., New York City
SP 7-8374

JOZEF STANISZ
Контрактор
Спеціяліст столярсько-будівельних робіт, поручає свою фірму, запевняючи всім фахову й солідну працю.
Тисячі вдоволених клієнтів. Низькі ціни. Інформації без жадних зобов'язань.
Адреса: 66-11 — 79 Str.
Middle Village, N. Y.
Tel.: DA 6-0629

C. B. Virginia, Director
Гідне похоронне заведення.
VIRGINIA FUNERAL HOME
188 Canal Street
Staten Island, N. Y.
GI 7-5590

HALLETT & HALLETT Inc.
ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ
Since 1854
The HALLETT HOMESTEAD
Northern Blvd. & 147th St.
Flushing, L. I., N. Y.
Fl. 9-0062
Також каплиці в цілій околиці.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIR CONDITIONED
ЗАЙМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ
Ціни приступні для всіх
NEW JERSEY
Обслуга чесна і найкраща
У випадку смутку в родині кличте нас в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET.
cor. Warren Street,
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. HEnderson 4-5131

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРИСТУПНІ
John Bunko
Licensed Undertaker & Embalmer
REASONABLE PRICES
437 EAST 5th STREET
New York City
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР, ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях
Контрольована температура, Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568